

FÖRSLAG TILL BUDGET 2016 OCH INRIKTNING FÖR 2017 OCH 2018 FÖR KONCERNEN STOCKHOLM VATTEN AB

Förutsättningar och antaganden

I koncernen Stockholm Vatten AB ingår moderbolaget Stockholm Vatten AB och dotterbolaget Stockholm Vatten VA AB.

Till grund för planeringen för treårsperioden ligger kommunfullmäktiges direktiv för Stockholm Vatten.

Förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018 har upprättats med beaktande av den föreslagna höjningen av VA-taxan med 9% 2015 och 5% årlig höjning 2016 till 2018.

I *Förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018* har, i enlighet med koncernens principer, den beräknade realisationsvinsten vid försäljningen av fastigheten på Torsgatan ej beaktats. Stockholm Vatten VA AB har låtit göra en extern värdering av fastigheten och försäljningspriset beräknas till 520 MSEK, vilket skulle innebära en realisationsvinst före skatt om 200 MSEK. Försäljningstidpunkten beräknas till årsskiftet 2015/2016.

Ekonomisk sammanfattning

Koncernen Stockholm Vatten ABs **resultat efter finansnetto**, exklusive jämförelsestörande poster, beräknas uppgå till 37,1 MSEK för 2016, 24,6 MSEK för 2017 och 44,6 MSEK för 2018.

Som jämförelsestörande poster har tidigare redovisats skillnaden mellan i dagsläget tillämpad taxa för dagvatten och de belopp som VA-nämndens dom från januari 2014 anger. Domen har överklagats till Hovrätten som väntas avgöra frågan under våren 2015.

För koncernens huvudsakliga intäktspost – **VA-avgifter i Stockholm och Huddinge** – har taxan antagits öka med 9% från och med kvartal 4 2015 och med 5% per år för perioden 2016-2018. Intäkten beräknas öka från 924,5 MSEK 2015 till 1137,6 MSEK 2018. Här ingår även beräknade intäkter för dagvatten.

Intäkter från grannkommuner beräknas under perioden öka från 152,9 MSEK 2015 till 159,3 MSEK 2018.

Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och **ledningsflytt** antas öka från 24,9 MSEK 2015 till 53,9 MSEK 2018.

Övriga rörelseintäkter, inklusive rågasförsäljning, energiförsäljning till Hammarbyverket, fett och septic samt kartor beräknas årligen öka något under perioden.

Aktiverat arbete för egen räkning bedöms minska med 13,6 MSEK 2016 jämfört med 2015 för att därefter åter öka något under resterande del av perioden.

Rörelsens kostnader för varor, tjänster och personal antas totalt öka från 965,9 MSEK 2015 till 1092,1 MSEK 2018.

Avskrivningarna bedöms öka från 306,9 MSEK 2015 till 339,1 MSEK 2018.

Räntekostnaderna bedöms minska med 26,5 MSEK 2016 jämfört med 2015 för att därefter åter öka under resterande del av perioden. För 2018 bedöms räntekostnaden till 141,2 MSEK.

Koncernens normala **investeringsutrymme**, exklusive *Stockholms framtida avloppsrening*, beräknas till 900 MSEK per år för perioden 2016-2018.

Koncernens resultat

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Externa intäkter	1 269,1	1 412,3	1 469,6	1 529,9
Koncerninterna intäkter	18,4	12,4	11,7	12,0
Aktiverat arbete	83,1	69,5	74,4	75,0
Externa kostnader	-965,9	-1 016,7	-1 076,7	-1 092,1
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	404,7	477,6	479,0	524,8
Avskrivningar	-306,9	-309,8	-322,4	-339,1
Finansnetto	-157,1	-130,6	-132,0	-141,2
Resultat efter finansnetto	-59,3	37,1	24,6	44,6
<u>Jämförelsestörande poster:</u>				
Reserv tvist	-7,6	-	-	-
Återbetalning dagvatten	-50,0	-	-	-
Resultat före skatt	-116,9	37,1	24,6	44,6

Koncernen Stockholm Vatten ABs **resultat efter finansnetto**, exklusive jämförelsestörande poster, beräknas uppgå till 37,1 MSEK för 2016, 24,6 MSEK för 2017 och 44,6 MSEK för 2018. Det positiva resultatet är hänförliga till Stockholm Vatten ABs kommersiella verksamhet, det vill säga den verksamhet som inte omfattas av lagen om allmänna vattentjänster.

Koncernens intäkter

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
VA-avgifter Stockholm och Huddinge	924,5	1033,9	1084,5	1137,6
VA-avgifter grannkommuner	152,9	154,6	157,0	159,3
Anläggningsavgifter	24,9	48,0	50,9	53,9
Övriga affärsintäkter	166,8	175,8	177,2	179,1
Totalt	1 269,1	1 412,3	1 469,6	1 529,9

Koncernens **externa intäkter** antas öka från 1269,1 MSEK 2015 till 1529,9 MSEK 2018.

- För **VA-avgifterna från Stockholm och Huddinge** antas en taxehöjning om 9% 2015 och därefter 5% per år för perioden 2016-2018.
- **VA-avgifter från grannkommuner** beräknas under perioden öka från 152,9 MSEK 2015 till 159,3 MSEK 2018. Intäktsökningen är främst hänförlig till ökade försäljningsvolymen.
- Intäkterna avseende **anläggningsavgifter** och ledningsflytt antas öka från 24,9 MSEK 2015 till 53,9 MSEK 2018. Här ingår även anläggningsavgifter beräknade enligt särtaxa. Utvecklingen av denna intäktspost är beroende av byggnationen i staden.
- **Övriga affärsintäkter**, där **uppdragsintäkter**, försäljning av **rågas**, försäljning av **energi till Hammarbyverket**, försäljning av **kartor** liksom intäkterna för **fett och septik** ingår, beräknas alla öka något under perioden.

Koncernens kostnader

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Råvaror och förnödenheter	185,7	188,3	195,2	199,7
Övriga externa kostnader	424,8	449,7	492,1	494,3
Personalkostnader	355,4	378,7	389,4	398,0
Totalt	965,9	1 016,7	1 076,7	1 092,1

Koncernens **externa rörelsekostnader** antas öka från 965,9 MSEK 2015 till 1092,1 MSEK 2018. I *Förslag till budget 2016 och inriktning för 2017 och 2018* har generella kostnadsökningar antagits endast för personalkostnader. För varor och tjänster har varje kostnadspost har bedömts utifrån kända och beräknade förändringar.

Kostnaden för **råvaror och förnödenheter** beräknas öka med 14,0 MSEK från 2015 till 2018. Ca 60% av kostnaden avser kostnader för energi, vilket innebär att förändringar i energipriset kan få stor påverkan på koncernens resultat .

Övriga externa kostnader beräknas öka med 69,5 MSEK från 2015 till 2018 och merparten av ökningen förväntas 2017 och är hänförlig till kostnaderna för SYVABs rening av avlopp som ökar med 30,0 MSEK 2017 jämfört med 2016. I övrigt beror ökningen främst på ökade kostnader för entreprenader, t ex last- och spolbilar samt grävmaskiner på grund av nya, dyrare avtal.

De totala **personalkostnaderna** bedöms öka med drygt 2% per år för perioden 2015-2018 men påverkas också av den personalökning som redovisas i förslaget till reviderad budget 2015 .

Avskrivningarna beräknas öka från 306,9 MSEK 2015 till 339,1 MSEK 2018. Beräkningen är byggd på en investeringsvolym om 900 MSEK per år och i beräkning har beaktats den förkortade nyttjandetiden för Bromma reningsverk och att fastigheten på Torsgatan avyttras vid årsskiftet 2015/2016.

Räntekostnaderna beräknas utifrån av stadens enhet för finansstrategi angiven genomsnittlig ränta till 1,55% 2016 och 2017 och 1,50% 2018 och bedöms minska med 26,5 MSEK 2016 jämfört med 2015 för att därefter åter öka under resterande del av perioden. För 2018 bedöms räntekostnaden till 141,2 MSEK.

Koncernens investeringar

MSEK	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Koncernen Stockholm Vatten AB	772	900	900	900
<i>varav exploateringar</i>	270	300	300	300
Uppdragsinvesteringar	116			
Stockholms framtida avloppsrening	375	1 195	1 275	1 275
Summa investeringar	1 263	2 095	2 175	2 175

Det årliga investeringsutrymmet, exklusive *Stockholms framtida avloppsrening*, beräknas för **koncernen Stockholm Vatten AB** utifrån ett kassaflödesperspektiv givet de ovan budgeterade resultaten och med beaktande av tillgängliga personella resurser, både internt och på konsultbasis.

Med en självfinansieringsgrad om 40% uppgår det totalt investeringsutrymme för koncernen Stockholm Vatten AB för åren 2016-2018 till ca 900 MSEK per år.

Det är i dagsläget inte möjligt att med rimlig precision ange hur investeringsutrymmet om 900 MSEK kommer att fördelas mellan koncernens olika verksamheter. Erfarenhetsmässigt uppgår investeringar i exploateringsområden till ca 35% av den totala investeringsutgiften, det vill säga ca 300 MSEK för vart och ett av åren 2016-2018. Förslag till fördelning mellan

koncernens verksamheter och projekt kommer att presenteras i samband med respektive års detaljbudget och med tillämpning av etablerade prioriteringsprinciper.

Projekt *Stockholms framtida avloppsrening* lånefinansieras till 100%.

Nedan presenteras kort koncernens större investeringar under perioden 2016-2018:

- I februari 2014 fattade styrelsen ett genomförande beslut avseende projekt **Stockholms framtida avloppsrening** med en investeringsram om 5939 MSEK och den 26 maj 2014 beslutade kommunfullmäktige om genomförande av projektet. Till och med 2014 har 165 MSEK upparbetats och för 2015 uppgår budgeten till 400 MSEK och inkluderar då att ombyggnaderna i Henriksdal startar.

Ett principförslag avseende förändringarna i reningsverket har färdigställts och systemhandlingsprojektering är slutförd i januari 2015 varefter detaljprojektering startar. Första etappen av ombyggnaderna i Henriksdal som omfattar nödvändiga uppgraderingar av det biologiska reningssteget och slamhanteringen skall starta våren 2015. Dessa åtgärder ryms i befintligt tillstånd.

Tilldelningsbeslut har skickats i membranupphandlingen för Henriksdal och kontrakt planeras att tecknas under februari 2015. En upphandling av en bygg- och anläggningsentreprenad för Henriksdal är påbörjad och förfrågan har gått ut. Ytterligare ett flertal upphandlingar kommer att påbörjas.

Projektet håller på och slutför tillståndsansökan för resterande delar av projektet inklusive tunneln från Bromma och utbyggnaderna i Sickla. Ett flertal samrådsmöten med allmänheten har genomförts. Den långsiktiga planeringen är att Bromma reningsverk skall vara nedlagt 2020 vilket förutsätter att tunneln och Sicklaprojektet samt 5 membranlinjer i Henriksdal är slutförda.

- De förberedande ledningsomläggningar för projekt **Slussen** är inne i slutfasen och planeras att färdigställas under 2015. Inom den pågående entreprenaden flyttas befintliga ledningar för att möjliggöra arbeten med nya Slussens huvudsakliga anläggning. Utöver redan budgeterade arbeten har även angränsande delprojekt påbörjats. Stockholm Vatten har ej rådighet över tidpunkt eller omfattning för dessa projekt eftersom Stadens tidplan styrs av de beslut och domar som inväntas. I dagsläget beräknas investeringen för Stockholm Vattens del av de förberedande omlägningsarbetena uppgå till totalt ca 390 MSEK.
- **Hagastaden** är en exploatering som Stockholm Vatten fått i uppdrag av Stockholm Stad. Hagastaden ska bli en levande innerstadsdel med 6 000 bostäder och 14 000 nya arbetsplatser. Området kommer på ett naturligt sätt att utvidga innerstaden och samtidigt knyta samman Stockholm och Solna. Projektet innebär utbyggnad av det befintliga vatten- och avloppssystem som finns i området Norra Stationen. Det nuvarande systemet är inte tillräckligt för att försörja den kommande exploateringen. Projektet är uppdelat i tre etapper och beräknas pågå till år 2024. Totalt är cirka 401,7 MSEK beräknad kostnad för denna exploatering.
- **Gasledningssystem Henriksdal** byggs under perioden 2015-2017 för att möta den utökade biogasproduktionen och möjliggöra fördubbling av distribution av gas till nya Linje 3 och befintliga Linje 1 och 2. Ledningssystemet inklusive gasfackla byggs med start början

2015 och det planeras att Stockholm Vatten VA AB ska leverera biogas till Linje 3 när denna tas i drift kvartal 1 2016. Befintlig gasklocka kommer under projekttiden att ersättas av en temporär gasklocka. Investeringsutgiften beräknas till totalt 80 MSEK varav 40 MSEK 2015.

- Vattenkvaliteten i **Bornsjön** har under en längre period visat tecken på försämring. Orsaken är internbelastningen av fosfor som periodvis innebär kraftigare algbloomingar och därmed ytterligare försämringar. För att säkra Bornsjöns status som reservvattentäkt planeras en utpumpning av fosforrikt bottenvatten med efterföljande fosforreduktion vilket innebär att en god ekologisk status kan upprätthållas i sjön.

I juni 2014 fattade styrelsen genomförandebeslut inom en investeringsram om 140 MSEK. Samråd med Botkyrka kommun och Länsstyrelsen har genomförts, alla tillstånd för byggnation är klara och vi väntar på startbesked. Upphandling av entreprenör är klar och etablering har skett vid arbetsplatsen vid Edeby. Där pågår just nu läggningen av sjöledning. Projektering för byggnad, maskin, process, el och styr pågår. Etablering vid intaget sker under våren. Informationsmöte med de närboende hölls i slutet av september 2014. Nytt beslut om processlösning fattades av styrelsen i december 2014. Verket förväntas stå klart hösten 2016.

- För att säkra försörjningen av vattenleveransen och möjliggöra underhåll av befintlig ledning görs ledningsdubbling innebärande förläggandet av en **ny huvudvattenledning mellan Albysjön och Talldalsvägen samt mellan Talldalsvägen och Långsjön** i Huddinge. Byggstart skedde i september 2014. Beräknad totalkostnad är 230 MSEK och arbetet för båda etapperna beräknas slutfört till år 2020.
- Som ett förberedande arbete inför **Förbifart Stockholm Syd** (Kungens kurva) måste två av Stockholm Vattens huvudvattenledningar med dimension 1000 mm flyttas på en sträcka av ca 2100 m. Flytten medför klara fördelar för samtliga intressenter Trafikverket, Huddinge kommun och Stockholm Vatten VA AB som också är de parter som bekostar arbetet. Trafikverkets entreprenader underlättas och sättningskador orsakade av grundvattensänkning, med risk för haveri på vattenledningarna, undviks. Huddinge kommun får bättre möjlighet till planläggning av den frigjorda marken. Stockholm Vatten VA AB får ökad tillgänglighet för framtida drift och underhåll. Flytningen av huvudvattenledningarna vid Kungens Kurva har beviljats 260 MSEK. Ledningarna skall vara i drift i slutet av augusti 2015.
- **Gladö kvarn** är ett befintligt fritidshusområde i södra Huddinge där andelen permanent boende ständigt blir fler. Detaljplanen antogs under hösten för att ge förutsättningar för att bygga om och ut gatunätet och ett nytt ledningsnät. Under perioden 2014 – 2018 beräknas 560 nya fastigheter införas i Stockholm Vattens verksamhetsområde. För att möjliggöra en byggnation måste ledningar för såväl vatten som spillvatten dras fram till området. Projektet är uppdelat i 4 etapper, etapp 1 gick ut på upphandling i oktober, byggstart årsskiftet 2014/2015. Orsaken till förseningen är överklagad detaljplan samt omarbetat grundkarta från lantmäteriet i Huddinge. Projektering av återstående 3 etapper pågår just nu. Den totala kostnaden för byggnationen bedöms bli 220 MSEK.
- Huddinge kommun planlägger **Högmora** som är ett gammalt fritidshusområde. Detaljplanerna möjliggör omvandling till permanent bostadsbebyggelse såsom friliggande småhus (ca 280 fastigheter) efter utbyggnad av gata och vatten och avlopp. Projektet innebär

för Stockholm Vatten VA AB utbyggnad av drygt 10 km va-ledningar samt 2 pumpstationer. Huddinge utför utbyggnad av gata i en gemensamt upphandlad entreprenad. Utbyggnaden av vatten-och avloppslednings-systemet inom planområdet för etapp 1 påbörjades i augusti 2014 och beräknas slutföras under 2016. Etapp 2 planeras att påbörjas under hösten 2015 och beräknas slutföras under 2017. Kostnaden för utbyggnaden av vatten- och avloppsledningssystemet inom projektet är beräknad till 130 MSEK.

- **Kista** är ett expansivt område. Under de kommande åren vill staden förtäta stadsdelen med ytterligare bostäder och kontor för att möta marknadens behov. Stockholm Vatten har i studier sett att det lokala dagvattennätet inte kommer att kunna ta emot de mängder som förtätningen kommer att generera. För att hantera den nya bebyggelsen planeras därför en ny ca 1 km lång tunnel från den befintliga Järva dagvattentunnel genom Kista. Stockholm Vattens investering beräknas totalt till ca 100 MSEK. Tunneln är färdigprojekterad. Upphandling utförd men överklagad. Osäkert ännu när byggstart kan påbörjas då dom ännu ej erhållits men förhoppningen är före sommaren 2015.
- Huddinge Kommun skall utföra ett anläggningsprojekt innefattande bl a byggande av gator, ledningar och kabelstråk för exploatering av området **Vidja**. Området omfattar ca 1,7 mil va-schakt, nybyggnation av en avloppspumpstation, en tryckstegringsstation för vatten samt uppgradering av två befintliga avloppspumpstationer nedströms. I nuläget finns det 527 fastigheter, men med kommande styckningar kan antalet stiga till 648 fastigheter. Startmöte för etapp 1 ägde rum i april 2014, etablering skedde i juni, och byggstart sommaren 2014. Etapp 1 avser 125 fastigheter. Detaljplan för etapp 2 är under behandling. Kostnaderna för Stockholm Vatten beräknas totalt till ca 170 MSEK (för etapp 1 och 2).
- På **Årstafältet** planeras en ny stadsdel för 10 000 invånare och en park fylld med aktiviteter. Planen är en viktig del i förverkligandet av Vision 2030 med bostäder för en växande befolkning, service och en upplevelsepark i söderort. Den nya stadsdelen kopplar samman Östberga med Årsta och är en del av innerstadens utvidgning mot söder tillsammans med Hammarby Sjöstad, Söderstaden och Liljeholmen. Årstafältet planeras i flera etapper. För närvarande pågår planarbete för parken och de två första etapperna. Ytterligare etapper kommer att påbörjas årligen för att möjliggöra en utbyggnadstakt om ca 400 lägenheter om året. Stockholm Vatten VA AB flyttar befintliga ledningar och bygger ut nya ledningssystem för att möjliggöra exploateringen för att kunna försörja det nya området. Samtliga va-ledningar och anläggningar som berörs till följd av exploateringen samordnas av Exploateringskontoret i samråd med Stockholm Vatten VA AB. Enligt de kalkyler som hittills är framtagna för projekt Årstafältet kommer omläggning och utbyggnad av vatten- och avloppsledningar med tillhörande anläggningar och konstruktioner uppgå till i storleksordningen 200 MSEK.

Koncernens balansräkning

MSEK	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018
Anläggningstillgångar	9 739	11 524	13 377	15 213
Omsättningstillgångar	393	380	367	391
Summa tillgångar	10 132	11 904	13 744	15 604
Eget kapital	211	248	273	317
Kortfristiga skulder	9 921	11 656	13 471	15 286
Summa eget kapital och skulder	10 132	11 904	13 744	15 604
Räntebärande skuld	8 531	10 266	12 081	13 896
Soliditet %	2,1	2,1	2,0	2,0

Den höga investeringstakten leder till kraftigt ökad balansomslutning, totalt med 5.472 MSEK från 2015 till 2018, varav investeringen i *Stockholms framtida avloppsrening* står för 3.745 MSEK. Värdet av koncernens anläggningstillgångar ökar med årets investering minskat med årets avskrivningar.

Den räntebärande skulden ökar med 60% av investeringsutgiften för koncernen Stockholm Vatten AB:s normala investeringsprogram och med 100% av investeringsutgiften för projektet *Stockholms framtida avloppsrening*. Skulden beräknas vid utgången av 2018 uppgå till 13.896 MSEK.

SLUT

Resultat efter finansnetto

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Externa intäkter	259,0	272,7	277,2	280,0
Koncerninterna intäkter	167,4	170,9	170,1	173,4
Aktiverat arbete		0,8		
Externa kostnader	-179,3	-185,6	-185,4	-187,0
Koncerninterna kostnader	-222,2	-191,0	-194,0	-196,8
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	24,9	67,8	68,0	69,6
Avskrivningar	-6,4	-2,3	-2,6	-3,4
Finansnetto	-0,2	0,0	-0,1	-0,2
Resultat efter finansnetto	18,2	65,4	65,3	66,1

Rörelsens externa intäkter

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
VA-avgifter grannkommuner	152,9	154,6	157,0	159,3
Övriga affärsintäkter	106,1	118,1	120,2	120,8
Totalt	259,0	272,7	277,2	280,0

Rörelsens externa kostnader

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Råvaror och förnödenheter	2,1	2,0	2,0	2,0
Övriga externa kostnader	83,9	89,8	87,7	87,5
Personalkostnader	93,3	93,8	95,7	97,5
Totalt	179,3	185,6	185,4	187,0

Resultat efter finansnetto

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Externa intäkter	1 010,1	1 139,6	1 192,3	1 249,8
Koncerninterna intäkter	225,2	193,7	196,6	199,4
Aktiverat arbete	83,1	68,7	74,4	75,0
Externa kostnader	-786,7	-831,0	-891,3	-905,0
Koncerninterna kostnader	-152,0	-161,2	-161,0	-164,0
Rörelseresultat före avskrivningar och finansnetto	379,8	409,8	411,0	455,2
Avskrivningar	-300,5	-307,5	-319,9	-335,7
Finansnetto	-156,9	-130,6	-131,9	-141,0
Resultat efter finansnetto	-77,5	-28,3	-40,7	-21,5
Jämförelsestörande poster:				
Reserv tvist	-7,6			
Återföring avsättning	-50,0			
Resultat före skatt	-135,1	-28,3	-40,7	-21,5

Rörelsens externa intäkter

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
VA-avgifter Stockholm och Huddinge	924,5	1 033,9	1 084,5	1 137,6
Anläggningsavgifter	24,9	48,0	50,9	53,9
Övriga affärsintäkter	60,7	57,8	57,0	58,4
Totalt	1 010,1	1 139,6	1 192,3	1 249,8

Rörelsens externa kostnader

MSEK	Reviderad Budget 2015	2016 Budget	2017 Budget	2018 Budget
Råvaror och förnödenheter	183,6	186,2	193,2	197,7
Övriga externa kostnader	340,9	359,9	404,4	406,8
Personalkostnader	262,1	284,9	293,8	300,5
Totalt	786,7	831,0	891,3	905,0